

જનજાગૃતિ માટે અભિયાન

મું બર્થમાં જન્મેલી અને પરદેશમાં અભ્યાસ કરીને ભારત આવેલી રિયા મજૂમદાર સિંઘલે ચારે બાજુ ખાસિટકના ઢગલા જોયા. રોજિંદા જીવનમાં ખાસિટક અને અંયુભિનિયમના વધેલા વપરાશે અને વિતીન કરી મુકી. એની પાછળનું કરાણ એવું હતું કે તે આગામીસ વર્ષની હતી, ત્યારે એની માતાને કંન્સર થયું હતું. માતાની કંન્સરની બીમારીની પીડાને એણે ખૂબ નજીકથી અનુભવી હતી. તો બીજી બાજુ ફાર્માકોલોજીના ઓફાલોજી સેક્ટરનો એને અનુભવ અને જ્ઞાન બને હતા. એને લાયું કે લોકોને ખાસિટકના ઉપયોગથી થતાં નુકસાન અંગે જાગૃત કરવા જોઈએ.

ખાસિટક, ટિન અને અંયુભિનિયમ જ્યારે ગરમ ખાદ્યપદ્ધતિના સંપર્કમાં આવે છે અથવા તો એખોકને કરી ગરમ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે જેરી પદ્ધતિ કાર્સિનોજન ઉત્સર્જિત કરે છે. લોકોના આના વિશે કોઈ જાગૃતિ નહીંતી તેથી એણે ઈકોવેર નામની કંપનીની સ્થાપના કરી.

૧૯૮૦માં મુખ્યમાં જન્મેલી રિયા હુબર્થમાં મોટી થઈ. પુ.કે.ની બોર્ડિંગ સ્કૂલમાં રહીને અભ્યાસ કર્યો. ૨૦૦૪માં બિસ્ટલ

કાલ
જ્ઞાન

અનુભવની ડિગ્રી હાંસલ કરીને લંડનની ફાર્નિઝર ફાર્માસ્યુટિકલ્સમાં ઓફાલોજીની ટીમ સાથે કામ કરતી હતી. ૨૦૦૭માં નિશાંત સિંઘલ સાથે લગ્ન કર્યા બાદ ૨૦૦૮માં તેઓ ભારત આવ્યા. લંડનમાં લોકો પર્યાવરણ અને ખાસિટકના દુષ્પરિણામોદી એટલા જાગૃત હતા કે તેઓ લાકડાના માવામાંથી બનેલી વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરતા હતા. ખાસિટકના અતિશય વપરાશને જોઈને રિયાને એગ્રીકલ્યર વેસ્ટમાંથી બાયોટેકેબલ, ડિસ્પોઝિબલ પેકેજિંગ બોક્સ અને પ્લેટ બનાવવાનું શરૂ કર્યું. દસ લાખ ડૉલરનું ફિંડિંગ, રિયાના પોતાની બચત અને વીસ કર્મચારીઓ સાથે ઈકોવેર કંપની શરૂ કરી.

રિયાએ વિચાર્યું કે ભારતમાં દર વર્ષ પરાલી બાળવામાં આવે છે અને એનાથી પ્રદૂષણની બહુ મોટી સમસ્યા ઉદ્ભવે છે. બેઝૂતો પાસેથી એ એગ્રી-વેસ્ટ લેવામાં આવે તો પર્યાવરણની જાળવણી થાય અને બેઝૂતોને પણ લાભ થાય. તેથી એણે બેઝૂતો પાસેથી એગ્રી-વેસ્ટ બાંદીને ડિસ્પોઝિબલ બોક્સ અને પ્લેટ બનાવ્યા. તેનાથી રોજગારી ઊભી થશે અને સૌથી વધુ લાભ તો લોકોના સ્વાસ્થ્યનો થશે. આવા અનેક ફાયદાઓ વિચારીને જ્યારે

એણે ઈકોવેરની શરૂઆત કરી, ત્યારે એણે ખરીદનાર કોઈ નહોંતું. રિયા કહે છે કે શરૂઆતમાં તે દિલ્હીની સદર બજાર અને ચાંદની ચોકની સાંકીર્ણી ગલીઓમાં જઈને એ પોતાના ઉત્પાદનો વેપારીને બતાવતી, પરંતુ તે જોઈને સહુ કહેતા, ‘થે નહીં ચલેગા મેરામ.’ પરંતુ ૨૦૧૦માં કોમનવેલ્ચ ગેરીસું વખત ખેલાડીઓને ઈકોવેરમાં ભોજન પેક કરીને આપવામાં આવતું હતું. વેલ પાર્ટલની સાથે સાથે છૂટક વચ્ચા પણ કરતા હતા. જથ્થાનેથી વેપારીઓના બજારમાં વેચાણ કરવું મુશ્કેલ હતું, કરાણ કે તેને માટે ઈકોવેરના લાભ વિશે લેમને સમજાવવા પડતા. બીજું કરાણ એ પણ હતું કે ખાસિટકના કટેનર કરતા ઈકોવેર પંદર ટકા મોઢા હતા. પહેલાં વર્ષ એની કંપનીએ પચાસ હજારની કમાશી કરી, પરંતુ સહેજે નિરાશ થયા વિના રિયા પોતાના ઉત્પાદનો બનાવતી રહી, કરાણ કે એની મુખ્ય વિના

જલાસ, ચમચી, કાંટા, પ્લેટ બનાવે છે. ટેબલવેર, કટલારી અને ટેક-અવે પેકેજિંગની શ્રેણીમાં છલ્વિસ ઉત્પાદનો છે. તે માઈનસ વીસથી એકસો એણી ડિગ્રીમાં રહી શકે છે, તો તેને માઈકોવેવ ઓવનમાં પણ વાપરી શકાય છે. ૨૦૧૬થી ભારતના કેટલાક રાજ્યોમાં ખાસિટક પર પ્રતિબંધ આવવાથી એના ઉત્પાદનો વધારે વેચાય છે. આજે દસ વર્ષ એની કંપનીનું ટર્નઑવર પર્ચીસ કરીએ પહોંચ્યું છે. જેણે તે સો કરીએ પહોંચાડવા માટે છે. તેના પતિ બેંકરી નોર્ડી છોડીને કંપનીમાં સી.ઈ.ઓ. તરીકે કાર્યરત છે. નોર્ડિયામાં પાંચ હજાર એકરમાં આવેલી એની ફેકટરીમાં ૧૧૫ કર્મચારીઓ કામ કરે છે.

ઈકોવેર એ ભારતની પ્રથમ સર્સેનેબલ ફૂડ પેકેજિંગ કંપની છે. ખાસિટક કરતાં મોઢા ઈકોવેરના ઉત્પાદનો વિશે રિયા કહે છે કે લોકો એ નથી સમજતા કે જીવનમાં માત્ર પૈસો કે નફો રણવો એ જ સર્વસ્વ

ખાસિટકના અતિશય વપરાશને જોઈને રિયાએ એગ્રીકલ્યર વેસ્ટમાંથી બાયોડિગ્રેડેબલ, ડિસ્પોઝિબલ પેકેજિંગ બોક્સ અને પ્લેટ બનાવવાનું શરૂ કર્યું

કંસરના વધતા કેસોની હતી.

એણે પોતાનાં ઉત્પાદનો અમેરિકન એમસી સ્કૂલ, દિલ્હી-મુખ્યમાં અર્થાર્ટ, આંબેચાય હોટલ વગેરે જાગ્યાને મુક્યા અને તેના કયાદા સમજાવ્યા. તે કહે છે કે તેમનાં તમે પહેલી સ્ટ્રો વાપરી હશે તે હજુ ક્રાંક પરી હશે, પરંતુ આ ઈકોવેર નંતું દિવસમાં જમીનમાં બળી જઈ મારી બની જાય છે. આજે એના પ્રતિષ્ઠિત ગ્રાહકોમાં ભારતીય રેલવે, હલ્ડીરામ અને ચાયોસ છે. અણાવીસ જેટલા વિતરકો છે. તે બાઉલ, બોક્સ,

નથી. આપણો આપણી ધરતીને સંભાળવાની છે કે જેથી માનવજીવનનું અસ્તિત્વ ટકી રહે. વર્લ ઈનોનોભિક ફોર્મ દ્વારા ‘યંગ જ્લોબલ લીડર’નો એવોર્ડ મેળવનાર તેમજ ૨૦૧૮નો નારીશક્તિ પુરસ્કાર મેળવનાર રિયા એમની આ સકારાત્મક પહેલથી કાર્સિનોજનને ઓછું કરવું, રોજગારી ઉભી કરવી, ઈકો-કેન્દ્રીલી જીવનશીલી માટે જાગૃતિ આપવી અને બેઝૂતોને મદદ કરવી - એમ ચાર લક્ષ્યને એક સાથે સાધી રહ્યા છે.